

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Secvndvs. Vtrum personæ distinguantur per relationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

Argumentum tra impugnacionem Arim. cui Præpositiui sententia placuit. Quam opinionem Arim. acriter impugnat Torres, & post eum Zumel. & Ban. *super hoc articulo* diluentes eius argumenta, ex quibus hoc videtur præcipuum. *Pater omnem substantiam suam quam habet, communicat filio, definit Concilium Later. & habetur in capit. Damnamus, de summa Trinit. & fide Cath.* ergo communicat illi omnem entitatem quam habet; sed non communicat illi relationem paternitatis; ergo pater non habet in se relationem paternitatis. *Respondent communiter* Patrem communicare filio omnem suam entitatem absolutam & essentialem, non autem relationem: Concilium autem loqui de substantia, prout dicit entitatem absolutam. *Quidam* verò dicunt Patrem communicare omnem rem, & omnem entitatem quam habet, sed non quo ad omnem modum eius realem. Nam licet in Patre sit vna simplicissima res siue entitas realis, duplicem tamen habet modum, videlicet absolutum & relatiuum, & tantum quo ad modum siue rationem formalem absolutam communicabilis est diuina essentia, non autem quo ad relatiuum. Itaque dicitur Patrem filio communicare rem illam, quæ realiter à filio distinguitur: & realitatem quæ est paternitas, sed non sub modo paternitatis siue quatenus est paternitas. Atque ideo propositiones has esse falsas, Pater communicat filio omnem modum realem quæ habet; & Pater communicat filio omnem rationem realem, quam habet, funendo modum siue rationem realem pro conceptu obiectiuo reali; quia modi reales & rationes reales multæ sunt in Deo, adeo ut alius sit modus & ratio realis essentia, alia paternitas, alia spiratio, & alia sapientia &c. Qui dicendi modus benè & formaliter intellectus rationem Ariminensis diluit euidentius.

An magis distinguatur essentia à relatione & attributis, quam relatio à personâ? Respondent affirmatiue Ferrar. in 4. contra gent. cap. 26. & in 2. cap. 9. Torres, Zumel. & Vasq. disp. 121. c. 5. sed in reddenda causa seu ratione non conueniunt.

Suar. autem lib. 5. cap. 3. videtur negare maiorem esse distinctionem inter essentiam & relationem, quam inter personam & relationem, quamuis cum Ferrar. & Turriano dicat se conuenire in modo distinctionis personæ à relatione. Sed tamen valde differunt in sententia Ferrariensis & Torres. Hic enim nullum huius distinctionis admittit in re fundamentum, sed in modo tantum nostro concipiendi: ille verò non negat, sed magis supponit in re prædictæ distinctionis fundamentum.

Huius verò quæsitio satisficit ex his, quæ latè diximus supra q. 28. a. 2. controu. 1. præsertim conclus. 6. ubi probauimus maiorem esse distinctionem inter essentiam & relationes, quam inter essentiam & attributa; quia scilicet distinctio relationis, puta paternitatis ab essentia, fundatur in oppositione & distinctione reali, quam habet paternitas respectu filiationis, qualem oppositionem & distinctionem non habent attributa; quorum tamen distinctio tam ab essentia, quam à relationibus & inter se in eo posita est, quod modum habent diuersarum formarum, quarum vna non includit aliam, eo modo quo commune clauditur in particulari, atque ideo ratione formali directè significata dicuntur differre, nec formaliter sumpta deinceps prædicantur, sed materialiter tantum &

identicè: persona verò & relatio, puta pater & paternitas idem formale & directè significatū, sed differunt in modo significandi in re fundamentum habente. Nam paternitas simplicem relationem significat, sed Pater eandem significat vt in habente, scilicet in supposito. Itaque ex modo significandi includit suppositum, & relationi perfectionem adiungit substantiæ; quamuis vt dictum est formale & directè significatum idem sit. Quamobrem verum est, quod plures dicunt, eandem esse differentiam patris à paternitate, & Dei à deitate, & vniuersaliter cuiusuis abstracti in diuinis à suo concreto. Quam differentiam explicat optimè Bann. in respons. ad 1. argum. Gregorij. Vbi aduerte, ad hoc vt relatio dicatur esse in persona, duo requiri scilicet identitatem realem & distinctionem in ratione quo & quod, & ideo absolute dici relationem esse in persona, non tamen dici absolute relationem distinguì à persona; quia in nomine talis distinctionis nihil importatur reale.

Et ex his breui compendio significatis perspicue patet, quid censendum sit de varijs expostorum dicendi modis.

Quæ verò Suar. obijcit Vasq. in allegato libro 5. c. 3. soluuntur ex dictis in supra commemorata controu. 1. q. 28. a. 2.

Obiecta Suar. contra Vasquez.

ARTICVLVS SECVNDVS.

Virum personæ distinguantur per relationes.

AD Secundum sic proceditur. Videtur, quod persona non distinguatur per relationes. Simplicia enim seipsa distinguuntur: sed personæ sunt maxime simplices. Ergo distinguuntur seipsa, & non relationibus.

2. Præterea. Nulla forma distinguitur, nisi secundum suum genus. Non enim album à nigro distinguitur, nisi secundum qualitatem. Sed hypostasies significant individuum in genere substantia. Non ergo relationibus hypostasies distinguuntur.

3. Præterea. Absolutum est prius quam relatiuum: sed prima distinctio est distinctio diuinarum personarum. Ergo diuina personæ non distinguuntur relationibus.

4. Præterea. Id quod præsupponit distinctionem, non potest esse primum distinctionis principium. Sed relatio præsupponit distinctionem, cum in eius distinctione ponatur: esse enim relatiui est ad aliud se habere. Ergo primum principium distinctionis, in diuinis non potest esse relatio.

Sed contra est, quod Boet. dicit in lib. de Trin. * quod sola relatio multiplicat trinitatem diuinarum personarum. non procul à fine lib.

Respondeo. Dicendum, quod in quibuscunque pluribus inuenitur aliquid commune, oportet querere aliquid distinctiuum. Vnde cum tres personæ conueniant secundum essentiam unitatem, necesse est querere aliquid, pro distinguantur ad hoc quod plures sint. Inueniuntur autem in diuinis personis duo, secundum quæ differunt, scilicet origo, & relatio. Quæ quidem quamuis re non differant, differunt tamen secundum modum significandi. Nam origo significatur per modum actus, vt generatio; & relatio verò per modum forme, vt paternitas. Quidam igitur attendentes, quod relatio consequitur actum, dixerunt quod hypostasies in diuinis non distinguuntur per originem, vt dicamus quod pater distinguitur à filio, in quantum ille generat, & hic est generatus. Relationes autem siue proprietates manifestant consequenter hypo-

212

hypostasum sue personarum distinctiones: sicut & in creaturis proprietates manifestant distinctiones in-
dividuorum, quae sunt per materialia principia. Sed hoc non potest stare propter duo. Primum quidem, quia ad hoc quod aliqua duo distincta intelligantur, necesse est eorum distinctionem intelligi per aliquid intrinsecum utrique: sicut in rebus creatis, vel per materiam, vel per formam. Origo autem alius rei non significatur, ut aliquid intrinsecum, sed ut via quadam ad rem, vel ad rem. Sicut generatio significatur ut via quadam ad rem genitam, & ut progrediens a generante. Unde non potest esse, quod res genita, & generans distinguantur sola generatione: sed oportet intelligere tam in generante quam in genito ea, quibus ab invicem distinguuntur. In persona autem divina non est aliud intelligere, nisi essentiam, & relationem, siue proprietatem. Unde cum in essentia conveniant, relinquuntur quod per relationes persona ab invicem distinguantur. Secundo, quia distinctio in divinis personis non est sic intelligenda, quasi aliquid commune dividatur: quia essentia communis remanet indivisa: sed oportet quod ipsa distinguantur constituant res distinctas. Sic autem relationes, vel proprietates distinguunt, vel constituunt hypostasim, vel personas, in quantum sunt ipsae persona subsistentes, sicut paternitas est pater, & filio est filius, eo quod in divinis non differunt abstractum & concretum. Sed contrariationem originis est, quod constituit hypostasim vel personam. Quia origo actus significatur ut progrediens a persona subsistente, unde praesupponit eam. Origo autem passivae significatur (ut naturae) significatur ut via ad personam subsistentem, & nondum ut eam constituens. Unde melius dicitur, quod persona, seu hypostasis distinguantur relationibus quam per originem. Licet enim distinguantur utroque modo, et tamen prius, & principalius per relationes secundum modum intelligendi. Unde hoc nomen, pater, non solum significat proprietatem, sed etiam hypostasim. Sed hoc nomen genitor vel generans significat tantum proprietatem. Quia hoc nomen, pater, significat relationem, quae est distinctiva, & constitutiva hypostasis: e hoc autem nomen generans, vel genitus significat originem, quae non est distinctiva & constitutiva hypostasis.

Ad Primum ergo dicendum, quod persona sunt ipsae relationes subsistentes. Unde non repugnat simplicitati divinarum personarum, quod relationibus distinguantur.

Ad Secundum dicendum, quod persona divina non distinguuntur in esse, in quo subsistunt, neque in aliquo absoluto, sed solum secundum id, quod ad aliquid dicuntur. Unde ad earum distinctionem sufficit relatio.

Ad Tertium dicendum, quod quantum distinctio prior est, tanto propinquior est unitati. Et ideo debet esse minima. Et ideo distinctio personarum non debet esse, nisi per id quod minimum distinguit, scilicet per relationem.

Ad Quartum dicendum, quod relatio praesupponit distinctionem suppositorum quando est accidens: e sed si relatio sit subsistens, non praesupponit, sed secum fert distinctionem. Cum enim dicitur, quod relatio esse, est ad aliud se habere: per ly aliud, intelligitur correlativum quod non est prius, sed simul natura.

Sensus quaesiti.

Quaeritur hic de primo distinctivis & de relationibus formaliter sumptis, prout distinguuntur nedum contra absoluta, sed etiam contra origines in modo concipiendi & significandi. Sylvester huic quaestio prolixam

Naz. in 1. part. D.Th. tom. 2.

adhibet explicationem minimè necessariam. Vide latam expositionem Zumelli.

Forma Textus.

PRÆMISSIS quibusdam ad intelligentiam propositae difficultatis necessarijs, refert primò S. D. opinionem D. Bonau. duo dicentis. Primum est, personas non distinguere per relationes, sed per origines. Secundum est, relationes siue proprietates manifestare consequenter hypostasum siue personarum distinctiones, secundo aduersus praedictam opinionem statuit duas conclusiones, & earum probationibus eam confutat.

PRIMA CONCL. est. Persona divina non potest primo distinguere per origines sed tantum per relationes. Probatur dupliciter. Primum. Ad hoc ut aliqua duo distincta intelligantur, necesse est eorum distinctionem intelligi per aliquid intrinsecum & proprium: sed origo non significatur ut aliquid intrinsecum. relatio vero & propria est & significatur ut in persona: Ergo &c Maior propositio probatur ex creaturis, quarum distinctio est vel per materiam vel per formam. Minor autem quo ad primam partem probatur: quia generatio significatur ut via quadam ad rem genitam, & ut progrediens a generante. Quo ad secundam vero probatur: quia in persona divina non est aliud intelligere, nisi essentiam & relationem siue proprietatem: essentia vero communis est, cum in ea personae conveniant: ergo relatio sola propria est, & distinctiva. Secundo sic probatur conclusio. Distinctivum personale in divinis est constitutivum personae, sed origini repugnat esse constitutivum personae, non autem relationi: ergo non origo, sed relatio distinguit. Probationes maioris & minoris optimè format Caetanus.

SECUNDA CONCL. Persona divina non solum distinguuntur per relationes, sed etiam aliquo modo per origines: melius tamen per relationes, quam per origines. Probatur, quia prius & principalius distinguuntur per relationes secundum modum intelligendi: ergo &c. Antecedens probatur: quia hoc nomen Pater non solum significat proprietatem, verum etiam hypostasim: sed hoc nomen genitor significat tantum proprietatem: ergo &c. Probatur hoc assumptum: quia hoc nomen Pater significat relationem, quae est distinctiva & constitutiva hypostasis: hoc autem nomen generans, vel genitus significat originem, quae non est distinctiva & constitutiva hypostasis.

Expositio Textus.

HIC ADVERTIT Cai. limitari quaestionem praesentis articuli ad relationes & origines; cui nimirum ex his conveniat personarum distinctio. Cum autem relatio, puta paternitas, duplicem habeat actum: alterum proprietatis personalis, prout est forma quadam hypostatica & individualis soli primae personae conveniens & eam constituens; & alterum relationis ut sic, quatenus est ratio referendi patrem ad filium. S. D. hic non fuit sollicitus duos actus iam dictos in relatione distinguere, sed utrumque sub una voce relationis complexus est, distinguens relationem contra originem. Quamobrem in hoc articulo quandoque ponit proprietatem pro relatione, & utrumque simul, quandoque coniungit dicens, Relationes siue proprietates. Cuius rei triplicem affert causam Cai. quae potest in unam redigi dicendo duos illos actus relationi convenire, quatenus relatio est, id est sub expressa ratione relationis; nam, ut in a. 4. huius q. dicemus, eadem relatio formaliter ut concepta

A a

con-

constituit, velut hypostatice forma & proprietates individualis: vt autem exercita, id est vt opposita suo termino relatiue distinguit.

PRIMA DVBITATIO. Quo sensu accipiendum sit relationem, & originem differre quoad modum significandi.

Rationes
subiungendi.

DIFFERENTIAM statuit S. D. inter relationem & originem, primò quidem in communi dicens eas et si vnum re sint, differre tamen secundum modum significandi: deinde in speciali subdens originem significari per modum actus, vt generatio, relationem verò per modum formæ, vt paternitas; & paulò inferius adiungit originem non significari vt aliquid intrinseci, sed vt viam quandam à re vel ad rem: relationem autem intelligi vt in persona. Est igitur de vtroque modo distinguendi difficultas, quam hic excitat Cai. & alij post eum plures expostitores. Apparet enim primò falsum relationem & originem distingui in modo significandi; quoniam vtraque significatur in concreto & in abstracto, adiectiue & substantiue, & ceteris alijs modis significandi.

Deinde contra expressam in speciali differentiam est argumentum. Nam vel hoc, quod est significari per modum forme, idem est quod significari per modum principij formalis in denominando, id est vt quo aliquid tale est: aut tanquam rem inhaerentem. Si primum, differentia nulla est; nam sicut paternitas est qua pater est & dicitur pater: ita generatio est qua dicitur & est aliquis generans. Si secundum, falsum est relationem significari per modum inhaerentis & formæ; docet enim S. D. de pot. q. 8. a. 2. relationem, quamuis in sit, non significari tamen vt inhaerentem; quod idem affirmat eo loco de actione. Quo fit vt nulla sit in hoc actionis & relationis differentia. Et eandem doctrinam videtur supra tradidisse q. 28. a. 1. vbi statuit differentiam inter relationem & alia genera; quod propria ratio relationis non accipitur per comparisonem ad illud in quo est, sed per comparisonem ad aliquid extra; in alijs verò generibus, vtpote quantitate & qualitate etiam propria ratio generis accipitur per comparisonem ad subiectum.

Duplici via
soluitur pro-
posita dubi-
tatio.

Huic difficultati respondet Cai. duplicem esse modum significandi, scilicet grammaticè seu ex parte nominis significantis, & Metaphysicè seu ex parte rei siue rationis formalis significatæ, adeò vt plures vnius rei rationes formales sint, & dicatur plures illius modi. Quoniam igitur vnius & eiusdem rei relatiue, alia ratio significatur nomine relationis, & alia nomine originis, siue nominibus vtamur abstractis siue concretis, siue quouis alio significandi modo grammaticali; ideo affirmat S. D. relationem & originem cum vnitatem reali diuersum habere modum significandi. Et per hoc soluitur obiectio contra differentiam originis & relationis in communi.

Ad argumentum autem contra differentiam in speciali respondet Cai. significari per modum formæ idem esse, quod significari per modum inhaerentis, seu per modum dantis esse formaliter; quia forma est quæ dat esse formaliter; & sermo est (inquit) de modo significandi non ex parte nominis, sed ex parte rationis significatæ; ita vt cum dicimus relationem significari per modum formæ, idem sit, ac si diceremus relationem, puta paternitatem significare rationem formalem datam esse formaliter, siue qua aliquid est tale formaliter, vt paternitate pater. Ad ra-

tionem autem aduersus hanc partem respondet Caiet. discrimen esse inter realem actionem & realem relationem; quod actio tam vt actio, quam vt realis actio rationem habet egredientis, & si forsitan in sit; relatio verò realis, quamuis vt relatio est, non habeat rationem nisi assistentis; tamen vt relatio realis est, rationem habet nedum assistentis, sed etiam inhaerentis. Et quia hæc ratio formalis inhaerentis significatur nomine relationis, puta paternitatis, idcirco dicitur relatio significare per modum inhaerentis seu per modum formæ, non grammaticè sed metaphysicè. Origo verò, quia significat rationem formaliter ab alio in aliud tendentem, & habentem rationem egredientis, dicitur significari per modum actionis & viæ à re vel ad rem. Propter quam differentiam hic & inferius in a. 4. relationi attribuitur constituere & distinguere personas, non autem origini. Eandem solutionem appobant, & adhibent Iauellus & Torres in a. 4. parte commentarij, vbi latè & distinctè versat hanc difficultatem. Cuius dicta ferè omnia Zumel. inferuit suæ primæ disputationi super hoc a. in fin.

Ex quibus vnum est obseruandum, videlicet paternitatem non esse ad aliquid, sed potius rationem qua res aliqua est ad aliquid: & D. Tho. de potentia loqui de ad aliquid, quod est relatiuum & concretum relationis, non de relatione in abstracto; significatur enim relatio in abstracto vt concepta, non vt exercita: per hoc autem nomen ad aliquid significatur vt exercita, vt scire aduertit Caiet. in suo Commentario Prædicamentis ad aliquid.

Paternitas
non est ad
aliquid.

Sed contra hoc est; quia S. D. ibidem loqui videtur de relatione abstractè sumpta, cum de relatione loquatur prout à persona & ab essentia distinguitur, vt manifestè patet ex tota illius articuli doctrina.

Resp. D. Tho. in cillius articuli satis apertè loqui de ad aliquid prout est vnus genus distinctum contra alia genera. Vbi etiam aduersus Porrethanos explicat rem nomine ad aliquid significatam, & modum eius significandi, in quo tota consistebat de qua questione ibidem proposita difficultas à Porrethanis excitata. Sed quoniam alia etiam difficultates emergunt ex ratione relationis abstractè sumptæ; idcirco de relatione etiam in abstracto loquitur ibi S. D.

Responsio.

Breuius tamen & facilius prædicta difficultas posset expediri dicendo primò, paternitatem & omnem aliam relationem realem habere ex sua ratione esse fixum & permanens, originem autem actiue significatam esse influxum personæ producentis in personam productam: passiuè autem esse defluxum personæ productæ à producente. Secundò actionem & relationem significari per modum tendentis in aliud, sed diuerso modo; quoniam actio significatur vt in aliud tendens, & vt quasi deserens operantem, à quo procedit: relatio verò non ita significatur in aliud tendens, vt sit quasi deserens rem relatam, sed vt eam attingens, & vt quasi medium inter fundamentum & terminum attingens vtrumque. Tertiò dici potest relationem realem non significare ad præcisè, sed simul etiam in, quamuis expressè tantum significet ad: nam, exempli gratia, hoc nomen paternitas, relationem significat realem, qua formaliter aliquis dicitur pater, & hoc ipso, quod habet rationem quo significat in, & habet rationem formæ: si verò cōcrete significetur, multò magis significat aliquid fixum.

E

fixum & permanens; quia significat formam ut A
in habente, siue potius ipsum suppositum ha-
bens formam scilicet paternitatem.

SECUNDA DVBITATIO. De sensu illius propositionis: Relationes constituunt personas, inquantum sunt ipsa persone, & de eius ratione, quia scilicet in diuinis non differunt abstractum & concretum.

HAEC dubitatio tangitur in argumēto primo D. Tho. & examinant eam expolitores *super hoc a.* quidam autem *super vlt. a. huius q.* in quem locum difficultatem hanc cum alijs de peronarum constitutiuis remittimus, vt ex omnium simul connexione definitio deducatur apertior.

TERTIA DVBITATIO. De veritate & sensu illius propositionis D. Th. oportet vt ipsa distinguenda constituent res distinctas.

Ratio dubit. MOVENT hanc dubitationem Iuellus *super hoc articulo*, & Torres in 4. parte *commentary*. Ratio dubitandi est; quia spiratio distinguit patrem & filium a Spiritu S. & tamen nullam personam constituit.

RESPONDET Torres primò S. Th. loqui de proprietatibus personalibus. *Sed hæc responsio nō videtur vera; quia S. Th. subsumit: sic autem relationes, vel proprietates distinguunt, vel constituunt hypostas, vel personas inquantum sunt ipsæ personæ subsistentes.* In quibus verbis cum distinctiōe loquatur, & dicat, *distinguunt vel constituunt*, videtur etiam voluisse completi inspirationem, quæ nullam personam constituit. Et præterea loquitur hic S. D. de relationibus in vniuersum, prout distinguuntur contra origines.

Secundo respondet spirationem secundum modum nostrum intelligendi constituere spiratorem, eo modo quo abstractum constituit concretum, vt deitas Deum: nec tamen inde sequi spiratorem esse quantum constitutum aut esse personam. *Sed hac responsio* videtur contraria textui, in quo dicitur relationes constituere personas, siue hypostasies; igitur non videtur ea propositio extendenda ad spiratorem, qui licet sit subsistens, non tamen est hypostasis.

3fol. 1a. Melior videtur responsio laueli dicentis
eam propositionem non esse vniuersaliter in-
telligendam de distinctiui, sed limitatè scilicet
de distinctiui non præuento à priori constitu-
tione. Quare concedo (inquit) quod nili commu-
nis spiratio præueniretur à paternitate & filia-
tione, constitueret patrem & filium, qui tunc
constituerentur vt vnum suppositum, cum non
haberent in eo casu oppositionem relatiuam ad
inuicem: tunc enim non essent Pater & filius,
sed tantum spirator.

4. *Solutio.* QUARTO dici posset quæsitum vniuersaliter à D. Th. fuisse propositum; vtrum personæ distinguantur per relationes: sed difficultatem esse præcipuè de relationibus & originibus, vni tantum personæ proprijs, de quibus solis procedit expressè secunda ratio contra D. Bonau. in qua continetur dicta propositio. Altera verò ratio, scilicet prima vniuersalis est, & satisfacit vniuersali quæsitio; & secundum hoc sustineri potest prima responsio Turriani.

Ad rationē *Ad rationem autem primam in oppositum,*
Dubit. *quòd S. Thom. loquitur hic difunctiue di-*
cendo, distinguunt vel constituunt, faciliè dici-
tur, hoc modo loquendi significari conuerti-
bilitatem constitutiui & difunctiui, de quo
loquitur secunda ratio scilicet difunctiui,
proprij foli personæ difunctæ. Vnde statim
profert in exemplum paternitatem & filiatio-

Demig. potest optimè dubitationi satisfieri di-
cendo disinguentia constitutere res distinctas
non repugnanter: constat autè ex prima ratione
pro prima conclusione origini ex propria ra-
tione repugnare constitutionem personæ, non
autem relationi, quæ significatur vt forma: quâ-
uis repugnet tali relationi, scilicet spirationi;
quia personas, quibus inest, iam per alias rela-
tiones constitutas præsupponit.

Postremo circa illam propositionem; Necessaria est distinctio intelligi per aliquid intrinsecum vtrique distinctio, sicut in rebus creatis, vel per materiam, vel per formam: aduertit Cai. hoc habendum esse pro fundamento in materia de principio indiuiduationis, vt non ponatur quantitas intrinsecum distinctiuum fortis à Platone. Sed quomodo quantitas sit intrinsecum indiuiduationis principium, diximus vberissime supra q. 3. a. 2. Iam hic ait quantitatem esse intrinsecam Socrati & Platoni, quatenus numeraliter quantitatiue distinguuntur.

CIRCA resp. ad 3. argum. vide Cai. & D. Th.
in 1. dist. 26. q. 2. a. 2. ad 2.

Quartum argum. cuius responsionem explicat Caiet. alio modo soluitur *de poten. q. 8. a. 3. ad 12.*

ARTICVLVS TERTIVS.

*Vtrum abstractis per intellectum proprietatibus,
seu relationibus à personis adhuc remaneant hypostases.*

AD Tertium sic proceditur. Videtur, quod ab-
straxis per intellectum proprietatis, seu
relationibus a personis, adhuc remaneant hypostases.
Id enim ad quod aliquid se habet ex additione, potest
intelligi remoto eo quod sibi additur. Sicut homo se
habet ad animal ex additione, & potest intelligi ani-
mal remoto rationali. Sed persona se habet ex addi-
tione ad hypostasim. Est enim persona hypostasis pro-
prietate distincta ad dignitatem pertinente. Ergo
remota proprietate personalia a persona, intelligitur
hypostasis.

2 Præterea. Pater non ab eodem habet quod fit pater, & quod fit aliquis. Cum enim paternitate fit pater: si paternitate esset aliquis, sequeretur quod filius, in quo non est paternitas, non esset aliquis. Remota ergo per intellectum paternitate à patre, adhuc remanet quod fit aliquis, quod est esse hypostasis. Ergo remota à proprietate à persona, remanet hypostasis.

3 Præterea Aug. dicit 5. de Trin. * Non hoc est di- Li. 5 de Tri-
cere ingentum quod est dicere patrem. Quia si filius c. 6. in prin.
non genuisset, nihil prohiberet eum dicere ingentum: 10. 3.
sed si filium non genuisset, non inesset ei paternitas.
Ergo remota paternitate adhuc remanet hypostas
patris, ut ingenua.

*Sed contra est, quod Hylar. dicit 4. de Trin. † Nihil † Lib. 4. de
habet filius nisi natum. Natiuitate autem est filius. tri. non mul-
Ergo remota filiatione, non remanet hypostasys filij. Er tum remotæ
eadem ratio est de alijs personis. à princ.*

Respond. Dicendum, quod duplex sit abstractio per intellectum. Vna quidem, secundum quod vniuersale abstrahitur à particulari, vt animal ab homine. Alia verò secundum quod forma abstrahitur à materia. Sicur forma creata abstrahitur per intellectum ab omni materia sensibili.